

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM (10 Temmuz 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Nokta Atışıyla Kimler Kollanıyor?

Geçen hafta bu köşede “iş gücü bıraktık affı bekliyoruz” demiştik. Anlaşılan o ki, affı “birileri” hepimizden daha çok bekliyor. Üstelik söz konusu af, Maliye Bakanı’nın açıklamaları çerçevesinde, kapsamı daraltılmışken bile dört gözle bekleniyor!

Medyaya yansıyan ifadelerle göre, vergi aslına bağlı cezalar affedilmeyecek. Hal böyle olunca kanun aslında af kanunu olmaktan da uzaklaşıyor. Sadece “taksitlendirme kanunu” gibi kalıyor.

Soru şu: “Kanun baştan sakat mı doğuyor?”

Trafik para cezalarından, seçim cezalarına varıncaya kadar pek çok cezayı affeden kanun, vergi aslına bağlı cezaları ise affetmiyor. Hatta vergi aslına bağlı olmayan özel usulsüzlük ve usulsüzlük cezaları affin kapsamına giriyor. Ama vergi aslına bağlı cezalar kapsam dışında bırakılıyor.

Bu mantığı anlamak mümkün değil. Kanun baştan sakat doğuyor sanki. Bize göre, ya hiçbir ceza affedilmemeli ya da tüm cezalar affedilmeli!

“Kasa ve ortaklar” devrede

Kapsam gittikçe daralırken, kasa ve ortaklar cari hesabı ile ilgili affin ısrarla kanun teklifi metninde yer aldığını görüyoruz.

Bu af, kurumlar vergisi mükellefleri için söz konusu. Buna göre, şirketlerin 2013 yılı sonunda kasa hesabında veya ortaklardan alacaklar hesabında görülmesine rağmen fiilen işletmede olmayan tutarlardan kurtulması sağlanıyor. Yani ortakların bir şekilde işletmeden çektikleri tutarlar yüzde 3 vergi ödenmesi koşuluyla affediliyor.

Oysa işletmeden çekilen bu tutarların vergi incelemelerinden kurtulması neredeyse mümkün değil. Bu durum incelemelerde tespit edilirse, kasada ve ortaklarda olması gerektiği halde fiilen bulunmayan paralar için faiz hesaplanıyor. Bu faiz için de hem kurumlar vergisi hem de katma değer vergisi isteniyor. Ayrıca bu vergiler için ceza uygulanıyor.

Havuz Hesabı!

İşte kanun teklifi bu vergilerin ve cezaların affını öngörüyor. Yukarıda ifade ettiğimiz üzere, vergi aslına bağlı cezalar kanun teklifi dışına çıkarılmış durumda. Ancak, kasa ve ortaklardan alacaklar hesabının affı gündeme geldiğinde hem vergi affı hem de ceza affı söz konusu.

Kanun kapsamı gün geçtikçe daraltılırken, kasa ve ortaklardan alacaklar hesabı ile ilgili bu şekilde nokta atışı yapılması biraz manidar. Vergi aslına bağlı cezalar kapsam dışına itilirken, dava veya inceleme safhasındaki işlemler af kapsamında değerlendirilmezken, stoklar ve sabit kıymetlerle ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmezken kasa hesabı ile ortaklardan alacaklar hesabı neden af kapsamına alınır? Bunun yakın geçmişteki “havuz hesabı” tartışmalarıyla bağlantısı ne kadar var?

Biz af niteliğindeki kanunlara karşıyız. Sakat doğacak kanunlara ise daha çok karşıyız. Ancak, kamuoyunda af beklentisi oluşturulduktan sonra, bazı konularda kapsam daraltması yapılırken bazı konularda ısrarla affin arkasında durulmasını topluma kim nasıl açıklayabilir!

İzinde hastalanan ne yapmalı?

Yıllık izinlerin başlamasıyla, tatile çıkanların sayısı da arttı. Yıllık izin çalışanın kıdemine göre 14 gün, 20 gün ve 26 gün olabiliyor.

Hizmet süresi;

a) 1 yıldan 5 yıla kadar (5 yıl dahil) olanların 14 gün,

b) 5 yıldan fazla 15 yıldan az olanların 20 gün,

c) 15 yıl (dahil) ve daha fazla olanların ise en az 26 gün izin hakkı var. Bu süre sözleşmelerle artırılabilir. Ayrıca 18 ve daha küçük yaştaki işçilerle 50 ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresinin 20 günden az olmaması gerekiyor. Yıllık izinler istenirse bir bölümü 10 günden az olmamak üzere 3 bölüm halinde de kullanılabilir.

Hastalık hali!

İzin kullanırken hastalanan bir çalışanın derhal bulunduğu yerdeki sağlık kuruluşlarından rapor alması ve durumu işverene haber vermesi gerekiyor. Çünkü işveren tarafından yıl içinde verilmiş bulunan diğer ücretli ve ücretsiz izinler veya dinlenme ve hastalık izinleri yıllık izinden mahsup edilemiyor. Bu nedenle çalışanların rapor almaları halinde istirahatli oldukları süreler yıllık izinlerinden düşülemez.

Çalışanların, rapor bitiminde işbaşı yapıp yapmayacağı veya iznine devam edip etmeyeceğinin ise işverenle birlikte kararlaştırması gerekiyor. Ancak çalışanın istirahat rapor süresi, izin süresinden fazla ise rapor bitiminde iş başı yapılması diğer çalışanların da izin kullanabilmesi açısından uygun olur.

SORU-CEVAP

“YOLDA GEÇEN SÜRE” HAKKI

*Yıllık iznimi yurtdışında geçirmeyi düşünüyorum. Yurtdışında izin geçirecekler için yasalarda ek bir hak tanınmış mı? **Harun Deniz***

4857 sayılı yasada yıllık iznini yurtdışında kullanacak çalışanlar için ilave bir hak yok. Ancak ister yurtiçi isterse de yurtdışında izin kullanılsın, izin işyerinin kurulu bulunduğu yerden başka bir yerde geçirilip belgelenirse, gidiş ve dönüşlerde yolda geçecek süreler için işverenin toplam dört güne kadar ücretsiz izin vermesi gerekir.